

Børnebeskyttelsespolitik

Retningslinjer for frivillige med direkte kontakt til børn og unge
under 18 år i Sammen Om Slagelses aktiviteter

27. August 2021 - Version 1.5

Indholdsfortegnelse

Forord - Læs dette inden!	4
Målgruppe	5
Definition	5
AKTIVITETER TIL BESKYTTELSE OG FOREBYGGELSE AF OVERGREB MOD BØRN	6
Risikovurdering	6
Organisatoriske rammer	6
Rekruttering	6
Information	7
Regler for samvær	7
HVAD GØR VI I PRAKSIS?	9
Hvornår opstår der mistanke om vold og overgreb?	9
Hvad gør du, hvis mistanken opstår?	11
Hvad gør du som frivillig?	12
Hvad gør du som leder for frivillige?	14
AFRUNDING	15
Liste af bilag med links	17
Bilag A - Samværspolitik	18
Grænser skal respekteres	18
Børneattester	19
Forældresamtykke	19
Tavshedspligt	19
Underretningspligt	20
Tryghed	20
Bilag B - Definitioner	21
Bilag C - Risikovurdering i forbindelse med beskyttelse af børn	24
Identifikation af risici	24
Vurdering af risici	25
Sandsynlighed	25
Konsekvens	25
Kategorier af risici	26
Bilag D - Indhentning af børneattest	27
Procedurer for at indhente børneattest digitalt	28
Bilag E - Samtykke til foto og video	29
Hvad er formålet med dette samtykke?	29
Hvad anvendes billederne til?	29
Bilag F - Tegn og signaler på overgreb	30
Tegn på og signaler om vold	31
Fysiske tegn	31

Psykiske tegn	31
Sociale og adfærdsmæssige tegn	31
Tegn og signaler på at et barn kan have været udsat for seksuelle overgreb	32
Småbørn	32
Fysiske tegn	32
Psykiske tegn	32
Sociale og adfærdsmæssige tegn	32
Mellemstore børn	33
Fysiske tegn	33
Psykiske tegn	33
Sociale og adfærdsmæssige tegn	33
Teenagere	34
Fysiske tegn	34
Psykiske tegn	34
Sociale og adfærdsmæssige tegn	34
Bilag G - Vejledning om underretningspligt	35
Hvad er en underretning?	35
Uddrag af Serviceloven om underretningspligt	35
Hvornår har man underretningspligt?	35
Hvad skal du gøre, når du overvejer at gå videre med en underretning?	36
Hvilke skridt bør du tage, før du underretter kommunen?	36
Hvad sker der, når du har afleveret underretningen?	36
Bilag H - Den svære samtale med forældre	38
Hjælp til den svære samtale med forældre	
– når du foretager en underretning	38
Skal forældre altid orienteres om, at du foretager en underretning?	38
Hvordan forbereder man sig til samtalen med forældre?	39
Hvad skal man være opmærksom på under selve samtalen?	39
Hvad skal man være opmærksom på efter samtalen?	40

Forord - Læs dette inden!

Vi anbefaler at du læser hele politikken, men ellers at du som minimum sætter dig ind i de områder af børnebeskyttelsespolitikken, som vedrører din rolle i Sammen Om Slagelse.

Hvis du er helt almindelig frivillig uden lederansvar:

Læs bilag A (samværspolitik).

Hvis du er leder:

Læs det hele.

Om børnebeskyttelsespolitikken:

Denne politik skal beskytte de børn og unge, som deltager i Sammen Om Slagelses aktiviteter, og skal samtidig også beskytte frivillige og medarbejdere mod at blive misforstået i deres handlinger. Retningslinjerne skal følges i alle situationer, hvor der arbejdes med børn.

Det er Sammen Om Slagelses ansvar at sikre, at der ikke forekommer overgreb mod børn i vores aktiviteter. Ligeledes at der gribes ind i tilfælde, hvor der er mistanke om et barns mistrivsel, eller tilfælde, hvor et barn udsættes for overgreb og vold. Herunder at denne mistanke underrettes, og der reageres i overensstemmelse med gældende lovgivning og procedurer, samt at Sammen Om Slagelses procedurer i forhold til retningslinjerne løbende vurderes og justeres.

Sammen Om Slagelse skal sikre beskyttelse af børn uanset barnets nationalitet, etniske og kulturelle tilhørsforhold, religiøs og politisk overbevisning, social, økonomisk og juridisk status, familie og kriminel baggrund, fysisk og mentalt helbred osv. Vores beslutninger og handlinger i forhold til beskyttelse af børn og overtrædelse heraf bliver behandlet i disse retningslinjer.

Dette dokument indeholder de samlede retningslinjer for Sammen Om Slagelse for alle målgrupper. I praksis kan man med fordel bruge retningslinjerne ved blot at tage de dele ud af retningslinjerne, som er relevante for specifikke målgrupper, således at den enkelte kun skal forholde sig til de retningslinjer, der er relevante for vedkommendes eget arbejde.

Målgruppe

Retningslinjerne gælder for både frivillige samt for eksterne samarbejdspartnere.

Retningslinjerne skærpes for de grupper af frivillige, der har direkte kontakt med børn og unge, og hvor der derfor er brug for særlig opmærksomhed.

Definition

Et barn: Defineres som en person under 18 år.

Beskyttelse af børn: Defineres som de ansvarsområder, forebyggende initiativer og aktiviteter, som Sammen Om Slagelse udøver med henblik på at beskytte børn og sikre, at intet barn udsættes for overgreb som del af dets tilknytning til Sammen Om Slagelse.
(Koncepter og nøgleord er defineret i Bilag B)

AKTIVITETER TIL BESKYTTELSE OG FOREBYGGELSE AF OVERGREB MOD BØRN

Sammen Om Slagelse ønsker at fokusere på forebyggelse og vil derigennem sikre, at der i aktiviteterne ikke forekommer overgreb af nogen art.

Risikovurdering

Selv om det ikke er muligt at fjerne enhver risiko, kan en omhyggelig risikovurdering styrke indsatsen for at beskytte børn. Allerede under opstarten af et nyt projekt eller en ny aktivitet kan vi se på sandsynligheden for, at overgreb kan finde sted. Risikovurderingen giver et godt grundlag for at vurdere på hvilke områder, der skal sættes ind, og hvad der er vigtigt at fokusere på i vores valg af, hvordan vi tilrettelægger vores aktiviteter og arbejde med børn. Se Risikovurdering som kan bruges som værktøj til risikovurdering i forbindelse med beskyttelse af børn, Bilag C.

Organisatoriske rammer

Alle frivillige i Sammen Om Slagelse skal have en grundlæggende viden om, hvad overgreb er, og hvordan mistanke eller viden om overgreb skal håndteres i Sammen Om Slagelse. Derfor skal alle have kendskab til disse retningslinjer. Frivillige, der arbejder direkte med børn, skal drøfte retningslinjerne i frivilligruppen, så det sikres, at alle er bekendt med indholdet, værktøjerne og procedurerne.

Desuden er det centralt for både at kunne forebygge og håndtere overgreb mod børn at have en åben dialog om børns trivsel og sikre, at der er plads og mulighed for at drøfte bekymringer om børns trivsel i frivilligruppen.

Sørg altid for at være åbne om emnet overgreb. Dialog er et vigtigt element i forebyggelsen. Det gælder både den dialog, der er imellem voksne, som den dialog, der er mellem børn, forældre og frivillige. Det kan gøres ved, at emnet af og til tages op til debat på møder, og at børn og forældre ved, at der ikke er nogen emner, man ikke må tale om. Alt skal være tilladt at sige, også det, man måske tror, er forkert.

(hent inspiration til dialog hos socialstyrelsen: www.socialstyrelsen.dk/overgreb)

Rekruttering

Alle frivillige i Sammen Om Slagelse introduceres til disse retningslinjer når de påbegynder samarbejdet med Sammen Om Slagelse.

Frivillige, der har direkte kontakt med børn under 15 år, får indhentet børneattest, inden de påbegynder aktiviteten med børn, og Sammen Om Slagelse foretager fornyelse hvert andet år. Se Procedure til indhentning af børneattest (Bilag D).

Information

For at sikre kendskab til indholdet i retningslinjerne er de tilgængelige på Sammen Om Slagelses relevante digitale platforme og en del af eksisterende materiale som f.eks. håndbøger. Desuden er de en del af relevante og eksisterende møder og kurser f.eks. intramøder og -kurser til frivillige i Sammen Om Slagelse.

Regler for samvær

Det er centralt, hvordan vi tilrettelægger og organiserer samværet med børn i Sammen Om Slagelses arbejde og aktiviteter, når vi skal beskytte og forebygge overgreb mod børn.

Sammen Om Slagelse har derfor nedenstående regler for samvær, der skal følges for at undgå og forebygge overgreb og misforståelser:

- Generelt frarådes det, at frivillige i Sammen Om Slagelse er alene med et eller flere børn. Det betyder ikke, at man ikke må tale alene med et barn, der har behov for det. Det betyder, at det bedst gøres et sted, hvor andre kan se, men ikke høre. I de tilfælde, hvor det er nødvendigt at være alene med et barn, bør den voksne så vidt muligt være af samme køn som barnet. Undtagelsen herfor er, når det ligger i funktionen at skulle være alene med et barn, som f.eks. for en ung til ung mentor eller en repræsentant/midlertidig forældremyndighedsindehaver for en uledsaget mindreårig asylansøger/flygtning.
- Der må aldrig være låste døre, når frivillige, ansatte og børn er sammen. Det er både for at beskytte børnene mod overgreb, men også for at beskytte den frivillige eller ansatte. En låst dør kan let føre til rygter om, at der foregår noget forkert bag døren, også når det ikke er tilfældet.
- Brug så vidt muligt skiftende voksne i intime situationer f.eks. ved hjælp til toiletbesøg og brug så vidt muligt voksne af samme køn som barnet.
- Frivillige bør ikke sove sammen med børn under 16 år, medmindre det er absolut nødvendigt. I sådanne tilfælde skal man så vidt muligt sikre, at en anden voksen er til stede, og at én af de voksne er af samme køn som barnet.
- Generelt frarådes det, i tilfælde hvor der arrangeres besøg med eksterne samarbejdspartnere, at børnene efterlades uden opsyn med besøgende.

- Frivillige bør ikke invitere børn alene hjem til sig selv, medmindre børnene er udsat for en akut risiko. I så fald skal aktivitetsseller nærmeste leder informeres om årsagen. Dette gælder ikke for frivillige, der har funktionen som værger.
- Brug af computere, mobiltelefoner, kameraer eller sociale medier skal anvendes hensigtsmæssigt med fokus på at beskytte børn og deres rettigheder. Det vil sige, at de aldrig må anvendes til at udnytte og udstille børn eller til at få adgang til materialer, hvor børn bliver udsat for overgreb. Der skal altid være samtykke fra barnet til at anvende foto og fototilladelse (underskrives af forældre/ værger) ved brug af billeder til f.eks. presse- og kommunikationsmaterialer samt sociale medier. (Bilag E)
- Alle med tilknytning til Sammen Om Slagelse skal overholde gældende lovgivning i relation til arbejde med børn, og der må ikke anvendes fysisk og psykisk overgreb i nogen som helst form.
- Når børn deltager i Sammen Om Slagelses aktiviteter, uden at deres forældre er til stede, skal man ud fra en risikovurdering tage stilling til, om der skal indhentes tilladelse fra deres forældre/værger eller relevante myndigheder f.eks. for uledsagede børn.
- Alle med tilknytning til Sammen Om Slagelse har ansvar for at underrette om overgreb på børn, både internt i Sammen Om Slagelse og til relevante myndigheder efter gældende lovgivning (se afsnittet: **Hvad gør vi i praksis?**).
- Husk altid at lytte til børnene (og forældrene) og giv dig tid til at høre, hvad de har på hjerte.
- Inddrag børnene i aktiviteter og planlægning, svarende til deres alder og udvikling, så det sikres, at børn har medindflydelse og deres rettigheder overholdes.

Udover de ovenstående punkter er der yderligere nogle fokusområder for at sikre forebyggelse. Vi skal aktivt arbejde på at skabe et miljø i vores aktiviteter med børn hvor:

- **Åbenhed forebygger**
I et miljø, hvor det er naturligt at lufte sin tvivl og tale om, hvad man tænker – uden at skulle stilles til regnskab for det – øges muligheden for at opfange de alvorlige sager i tide. Alle emner skal kunne drøftes åbent – også vold og seksuelle overgreb.
- **Omsorg skaber fortrolighed**
I et miljø, hvor børn føler sig trygge, og hvor hemmeligheder tages alvorligt, bliver det nemmere for børn og unge at betro sig til de voksne.
- **Selv værd sætter grænser**
En fokuseret og faglig indsats for at styrke barnet/den unges selv værd, lære dem om deres krop og gøre dem bevidst om deres rettigheder, hjælper dem med at sætte

grænserne og sige fra.

- **Spilleregler skaber klarhed**

Klare spilleregler for omgangsformen mellem børn og voksne gør det nemmere at reagere på det unormale og sætte en stopper for det uhensigtsmæssige samvær.

- **Viden virker**

Når både ansatte og frivillige er fagligt klædt på til at spotte tegn og signaler og samtidig ved, hvordan de skal reagere på bekymringer, mistanker og konkret viden, skaber det en tryghed, en naturlig opmærksomhed og en rettidig og korrekt håndtering den dag, hvor behovet faktisk opstår.

HVAD GØR VI I PRAKSIS?

Hvornår opstår der mistanke om vold og overgreb?

Vold og overgreb mod børn og unge er ofte forbundet med tavshed og hemmeligholdelse og kan foregå gennem længere tid, uden at omgivelserne får kendskab til det. Alligevel er det ofte gennem barnet selv, man får viden eller mistanke om, at vold og overgreb finder sted. Barnet udviser måske nogle tegn og reaktioner eller kommer med nogle udsagn. Børn, som udsættes for overgreb, sender ofte en prøveballon ud. De forsøger forsigtigt at fortælle om det, de udsættes for. De undersøger, om den voksne kan 'tåle' at høre om det, om den voksne tager det alvorligt, om den voksne kan og vil hjælpe. Også når børn ikke direkte fortæller om det, de udsættes for, så vil de i mange tilfælde udsende tegn, der peger i den retning (Bilag F).

Børns tegn og reaktioner på vold og overgreb er komplekse og flertydige. Reaktionerne betyder ikke i sig selv, at et barn er udsat for vold eller overgreb, men hvis flere af reaktionerne optræder hos barnet på samme tid, kan det være tegn på, at noget er galt, at barnet mistrives. Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at tegn på mistrivsel ikke nødvendigvis er ensbetydende med vold eller overgreb. Det kan f.eks. være vanskeligt at skelne traumer efter seksuelle overgreb fra traumer, der i øvrigt belaster og er kendetegnede for børn, der f.eks. har oplevet krig.

Alle børn kan risikere at blive udsat for et overgreb, men erfaringer viser, at nogle grupper er mere udsatte end andre. Børn er særligt udsatte ved:

- opvækst under ustabile familieforhold
- vold i hjemmet
- alkoholmisbrug i hjemmet
- mobning
- mange skoleskift

- belastende oplevelser i familien (sygdom, død, adskillelse, krig, flugt, PTSD (Post Traumatisk Stress Syndrom))
- dårlig kontakt mellem børn og forældre (traumatiserede børn eller forældre i krise)
- ensomhed
- børn i risiko for anbringelse
- manglende forældre, f.eks. uledsagede børn.

Hvad gør du, hvis mistanken opstår?

Alle voksne har pligt til at reagere, hvis de opdager eller er bekymrede for, om et barn bliver udsat for fysisk og psykisk vold eller overgreb.

Hvis du har en begrundet mistanke om vold eller overgreb, er det vigtigt, at du ikke selv begynder at udspørge den mistænkte eller barnet. Du må heller ikke lægge ordene i barnets mund. Det kan nemlig ødelægge myndighedernes muligheder for senere at efterforske sagen, og det kan få forfærdelige konsekvenser, hvis mistanken viser sig at være forkert. Men det er også vigtigt, at du viser barnet og den unge, at du tager situationen alvorligt, og at du har hørt, hvad barnet eventuelt har fortalt dig.

Børn har med andre ord brug for, at et andet menneske aktivt og engageret reagerer og tager initiativ i forhold til det, barnet fortæller, eller de tegn og signaler barnet viser.

Der differentieres mellem bekymring, mistanke og viden:

- **Ved bekymring**

En bekymring er en uklar fornemmelse eller oplevelse af, at noget er galt med et barn eller i dets familie. Man har ikke konkret viden om handlinger begået af en bestemt person. I første omgang bør bekymringen lede til særlig opmærksomhed og observation af barnet/den unge i en periode og eventuel samtale med forældrene. (Medmindre bekymringen handler om, hvorvidt forældrene begår overgreb).

- **Ved mistanke**

Mistanke er mere end blot bekymring. Mistanke kan opstå på baggrund af mere konkrete signaler og indirekte udsagn, barnets eget udsagn om episoder, der har fundet sted, udsagn fra andre eller oplysninger man har fået fra anden side.

- **Ved konkret viden**

Konkret viden er de situationer, hvor et barn har været udsat for en konkret handling i form af fysisk, psykisk eller seksuelt overgreb begået af en eller flere personer. Denne viden kan være barnets eller vidners udsagn eller krænkers tilståelse. Hvornår og hvordan, vi skal reagere, er afhængigt af, om du er frivillig, eller hvor du er ansat i Sammen Om Slagelse. Hvis du er i tvivl om, hvad der gælder for dig, kan du kontakte din nærmeste leder.

Hvad gør du som frivillig?

Som frivillig i Sammen Om Slagelse er du forpligtet til at reagere, hvis du har begrundet mistanke eller viden om vold eller overgreb. Du kan i skemaet nedenfor se, hvordan du skal reagere:

Hvis du får begrundet mistanke om, at et barn udsættes for vold eller overgreb af forældre eller andre voksne og børn	Hvis du har mistanke om, at børnenes indbyrdes lege er gået over stregen, og der egentlig er tale om et overgreb	Hvis du får begrundet mistanke om eller kendskab til, at et barn udsættes for vold eller overgreb af en frivillig i Sammen Om Slagelse
Kontakt din nærmeste leder for at få hjælp til afklaring af din mistanke og vejledning i sagens videre forløb.	Da der i denne situation ikke er en voksen involveret kan det være en god idé først at tage en snak med de andre frivillige, som også kender børnene og situationen og høre, hvad de mener og eventuelt har set. Tal ikke om din mistanke eller viden med nogen, der ikke er involveret i sagen, da du har tavshedspligt.	Kontakt din nærmeste leder for at få rådgivning og vejledning i sagens videre forløb.
Som frivillig i Sammen Om Slagelse er du omfattet af den generelle underretningspligt på linje med alle andre borgere i Danmark. Det betyder i denne sammenhæng, at du som frivillig og som borger i almindelighed har pligt til at reagere og underrette kommunen, hvis du får kendskab til, at et barn eller ung under 18 år udsættes for fysisk og psykisk vold eller overgreb (Bilag G). Undtaget er frivillige værger, som har skærpet underretningspligt.	Kontakt din nærmeste leder for hjælp til afklaring af din mistanke og vejledning i sagens videre forløb.	Sagen vil herefter gå videre til den rette instans, som vil inddrage de rette myndigheder.

Tal ikke om din mistanke eller viden med nogen, der ikke er involveret i sagen (f.eks. venner, naboer), da du har tavshedspligt. Du må gerne dele dine bekymringer med andre frivillige, som også kender barnet og indgår i aktiviteten.	Som frivillig i Sammen Om Slagelse er du omfattet af den generelle underretningspligt på linje med alle andre borgere i Danmark. Det betyder i denne sammenhæng, at du som frivillig og som borger i almindelighed har pligt til at reagere og underrette kommunen, hvis du får kendskab til, at et barn eller ung under 18 år udsættes for fysisk og psykisk vold eller overgreb (Bilag G).	Som frivillig i Sammen Om Slagelse er du omfattet af den generelle underretningspligt på linje med alle andre borgere i Danmark. Det betyder i denne sammenhæng, at du som frivillig og som borger i almindelighed har pligt til at reagere og underrette kommunen, hvis du får kendskab til, at et barn eller ung under 18 år udsættes for fysisk og psykisk vold eller overgreb (Bilag G)).
Tal ikke med forældrene, hvis din mistanke eller kendskab er rettet mod forældrene. I øvrige tilfælde som generel mistrivsel bør du orientere forældrene om din mistanke og underretning (Bilag H).	Inden du sender underretningen, er det en god idé at orientere forældrene om hændelsen og din underretning.	Myndighederne vurderer, hvilken hjælp det implicerede barn skal modtage. Bestyrelsen og myndighederne vurderer, hvordan forældrene orienteres.

Hvad gør du som leder for frivillige?

Hvad skal en leder for frivillige gøre, når han/hun informeres om, at frivillige har begrundet mistanke om, at et barn udsættes for vold eller overgreb?:

Hvis mistanken er rettet mod forældre eller andre voksne og børn uden for den frivillige aktivitet	Hvis mistanken handler om, at børnenes indbyrdes lege er gået over stregen, og der egentlig er tale om et overgreb	Hvis mistanken om eller kendskabet til, at et barn udsættes for vold eller overgreb er rettet mod en frivillig i Sammen Om Slagelse
Sørg for at hjælpe den frivillige til at kunne vurdere tyngden af den viden, han/hun har fået, herunder om karakteren af oplysningerne umiddelbart giver anledning til at underrette kommunen. Råd evt. den frivillige til at kontakte kommunen for afklaring af, om der er grundlag for at underrette. Hjælp den frivillige med at få mistanken gjort konkret. Hvad er set, hørt, observeret? Råd den frivillige til at nedskrive de konkrete observationer, tegn, reaktioner og hændelser, der ligger til grund for mistanken. Hjælp den frivillige til at undgå at tolke på beskrivelserne. Notér selv.	Hjælp den frivillige til at vurdere oplysningerne, herunder om karakteren af oplysningerne tyder mere på en eksperimenterende leg end på en overgrebssituation. Hjælp den frivillige med at få mistanken gjort konkret. Hvad er set, hørt, observeret? Hvis der er tvivl, kan du opfordre den frivillige til at kontakte kommunen og bede om hjælp til en nærmere vurdering af oplysningerne.	Sørg for at vurdere tyngden af den viden, du har fået, herunder om karakteren af oplysningerne umiddelbart giver anledning til at underrette kommunen. Hjælp den frivillige med at få mistanken gjort konkret. Hvad er set, hørt, observeret? Bed den frivillige om at nedskrive de konkrete observationer, tegn, reaktioner og hændelser, der ligger til grund for mistanken. Hjælp den frivillige til at undgå at tolke på beskrivelserne. Notér selv.

Tag hånd om den frivillige og giv eventuel vejledning i vedkommendes underretningspligt, herunder hvordan en eventuel underretning kan skrives, og hvor den sendes til. Husk at underretningspligten er den frivilliges personlige pligt. Du skal ikke tage ansvar herfor, men alene oplyse og vejlede den frivillige. Orientér den frivillige om, hvad der videre kommer til at ske i sagen.	Tag hånd om den frivillige og giv eventuel vejledning i vedkommendes underretningspligt og tavshedspligt, herunder hvordan en eventuel underretning kan skrives, og hvor den sendes til. Husk at underretningspligten er den frivilliges personlige pligt. Du skal ikke tage ansvar herfor, men alene oplyse og vejlede den frivillige. Orientér den frivillige om, hvad der videre kommer til at ske i sagen.	Tag hånd om den frivillige og giv eventuel vejledning i vedkommendes underretningspligt, hvordan en eventuel underretning kan skrives, og hvor den sendes til. Husk at underretningspligten er den frivilliges personlige pligt. Du skal ikke tage ansvar herfor, men alene oplyse og vejlede den frivillige. Orientér den frivillige om, hvad der videre kommer til at ske i sagen.
Tal med den frivillige om hans/hendes tavshedspligt, hvad det vil sige, at han/hun ikke kan dele sin viden med nogen, der ikke er involveret i sagen. Hvor og hvordan den frivillige kan drøfte sagen, hvis vedkommende har brug for at ventilere eventuelle oplevelser eller få yderligere vejledning/supervision.	Tal med den frivillige om hans/hendes tavshedspligt, hvad det vil sige, at han/hun ikke kan dele sin viden med nogen, der ikke er involveret i sagen. Hvor og hvordan den frivillige kan drøfte sagen, hvis vedkommende har brug for at ventilere eventuelle oplevelser eller få yderligere vejledning/supervision.	Kontakt din overordnede leder for at koordinere det videre forløb. Da der er tale om en frivillig/personalesag, skal du i samarbejde med din leder koordinere det videre forløb med bestyrelsen. Du skal i samarbejde med din overordnede leder og bestyrelsen vurdere, om og hvornår det er relevant at orientere de øvrige frivillige i aktiviteten, forældre mv.
Tal med den frivillige om, hvordan forældrene informeres om en eventuel underretning, medmindre mistanken er rettet mod forældrene, hvor forældrene ikke må orienteres.	Tal med den frivillige om, hvordan forældrene informeres om en eventuel underretning (Bilag H).	Har du konkret viden om vold eller seksuelt overgreb begået af en frivillig eller ansat, skal du straks sende en underretning om barnet til kommunen. Forældrene skal orienteres i forbindelse med fremsendelse af underretning.

AFRUNDING

Sammen Om Slagelse ønsker at foretage kontinuerlig og systematisk opfølgning på, om disse retningslinjer udbredes blandt frivillige, der arbejder i aktiviteter med børn. Der ønskes

desuden systematisk opfølgning på, hvordan retningslinjerne anvendes og sikring af, at de følges i vores aktiviteter.

Der gennemføres opdatering hvis der sker væsentlige ændringer i lovgivningen eller statusændring af betydning på området. Derudover gennemgås materialet hvert femte år for at sikre, at retningslinjerne er aktuelle og anvendelige.

Liste af bilag med links

- [Bilag A: Samværspolitik](#)
- [Bilag B: Definitioner](#)
- [Bilag C: Risikovurdering i forbindelse med beskyttelse af børn](#)
- [Bilag D: Procedure for indhentning af børneattest](#)
- [Bilag E: Samtykke til foto](#)
- [Bilag F: Tegn og signaler på overgreb](#)
- [Bilag G: Vejledning om underretningspligt](#)
- [Bilag H: Den svære samtale med forældre.](#)

Bilag A - Samværspolitik

26. august 2021

Som led i at danne et overblik over de basisregler som frivillige i Sammen Om Slagelse er underlagt, er der udarbejdet dette dokument med vores samværspolitik.

Grænser skal respekteres

Personlige grænser skal respekteres hos alle i Sammen Om Slagelses aktiviteter.

Som frivillig skal du være opmærksom på:

- at din kommunikation med børn og unge er inkluderende og anerkendende.
- at det er okay at sige fra over for børn og unge, som overskrider dine egne personlige grænser.
- at du ikke skal love noget, du ikke kan holde. Det indebærer også, at hvis et barn spørger dig om de må fortælle dig noget, på den betingelse at du lover du ikke siger det videre - så må du ikke love det.
- at verbale udtryk kan tolkes vidt forskelligt af børn og frivillige.
- Ordenes betydning og måden, de bliver sagt på, kan have en uønsket effekt. Specielt børn har vanskeligt ved at forstå og forholde sig til sarkasme, ironi, sort humor og indforståede bemærkninger. Disse udtryksformer kan blive opfattet som mobning. Vær derfor opmærksom på sprog, som kan misforstås af andre. Generelt gælder det, at du skal være klar og entydig i din kommunikation med børn og unge.
- at fysisk kontakt i sig selv kan opfattes som grænseoverskridende, da vi alle har vores individuelle grænser; at sidde på skødet, knus og at holde i hånd kan opfattes anderledes af barnet og andre voksne end det, der var hensigten.
- at børn og unge kan begå overgreb mod hinanden og at der skal tages forholdsregler mod dette, når de frivillige aktiviteter tilrettelægges.
- at det er helt i orden, at man som frivillig får opbrugt sin tålmodighed i arbejdet med børn og unge. Når man som frivillig mærker dette, skal man være ærlig over for sig selv og sine medfrivillige, så man kan få frustrationer bearbejdet i et børnefrit rum.

Som frivillig skal du undgå:

- at udlevere dit private telefonnummer, adresse eller e-mail til børnene eller deres forældre eller at blive 'ven' med dem på de sociale medier.
- at omgås børnene og de unge uden for aktivitetens rammer. Skulle man møde børnene eller forældrene uden for Sammen Om Slagelse regi, så afvent om barnet eller den voksne hilser på dig først.
- at være alene med børn eller unge. Det hænder, at man som frivillig har en fortrolig samtale med et barn i aktiviteten. I sådanne tilfælde bør det foregå i passende afstand fra de andre tilstedeværende, således at de kan se, men ikke høre jer.
- at der er låste døre, når du er sammen med børn eller unge. En lukket eller låst dør kan føre til rygter om, at der foregår noget forkert bag døren, selv om det ikke er tilfældet.

Børneattester

Frivillige i Sammen Om Slagelse der afkræves samtykke til indhentning af en børneattest hos Rigspolitiet. Børneattester indeholder oplysninger om overtrædelser af straffelovens regler om seksuelle krænkelser af børn under 15 år.

Forældresamtykke

Der skal indhentes og opbevares skriftligt samtykke fra forældre til børn under 15 år, hvis:

- samværet foregår på tomandshånd i ikke-offentlige rum.
- der tages fotos eller optages video, som efterfølgende skal offentliggøres.
- børn og frivillige foretager aktiviteter ude af de vanlige fysiske rammer.

Tavshedspligt

Som frivillig i Sammen Om Slagelse kan der opstå situationer, hvor børn og unge taler om personlige forhold. Når sådanne situationer opstår, ønsker vi at møde børnene og de unge med respekt og loyalitet, så de ikke oplever, at deres tillid og åbenhed misbruges. I Sammen Om Slagelse arbejder vi ud fra en selvpålagt tavshedspligt. Det betyder, at man ikke må videregive private eller personlige oplysninger om børnene, de unge eller deres familier til uvedkommende.

Tavshedspligten tilsidesætter ikke underretningspligten.

Underretningspligt

Som frivillig har du pligt til at reagere over for overgreb i Sammen Om Slagelse-regi. Desuden har alle voksne i samfundet underretningspligt til de sociale myndigheder, hvis de får viden eller mistanke om, at et barn er udsat for vold, overgreb eller vanrøgt. I den Sociale Servicelov er den generelle underretningspligt beskrevet således:

”Den, der får kendskab til, at et barn eller ung under 18 år fra forældres eller andre opdrageres side udsættes for vanrøgt eller nedværdigende behandling eller som lever under forhold, der bringer dets sundhed eller udvikling i fare, har pligt til at underrette kommunen.”

Det betyder mere konkret, at hvis du får mistanke om overgreb i hjemmet, ophører din tavshedspligt, og du har pligt til at underrette kommunen.

Tryghed

Der er naturligvis nultolerance for at frivillige er påvirket af alkohol/rusmidler når de deltager i det frivillige arbejde, hvor de har direkte kontakt med børn eller unge under 16 år.

Bilag B - Definitioner

Barn: Defineres som personer under 18 år.

Børneattest: En børneattest er en særlig form for straffeattest, som udelukkende indeholder oplysninger om domme mv. om visse seksualforbrydelser begået mod børn under 15 år. Børneattesten adskiller sig derudover fra den private og den offentlige straffeattest ved, at oplysningerne på en børneattest fremgår i længere tid. Virksomheder, myndigheder og foreninger er i mange situationer forpligtede til at indhente børneattester på medarbejdere og frivillige mv., som har mulighed for at være i direkte kontakt med børn og unge under 15 år. Som privatperson kan du ikke bestille en børneattest på dig selv. Udstedelsen sker efter anmodning fra en arbejdsgiver el.lign. og kræver altid samtykke fra den person, attesten vedrører.

Børnebeskyttelse: Defineres som de ansvarsområder, forebyggende og aktive foranstaltninger og aktiviteter, som Sammen Om Slagelse udøver med henblik på at beskytte børn og sikre, at intet barn udsættes for overgreb som del af dets tilknytning til Sammen Om Slagelse, dets kontakt med en frivillig, Sammen Om Slagelses medarbejdere eller samarbejdspartnere.

Direkte kontakt med børn: Omfatter hovedsagelig kontakt, som giver mulighed for at skabe et tillidsforhold mellem et barn og den voksne af en vis kontinuitet og varighed, som ligger ud over en kortvarig og enkeltstående kontakt, f.eks. det at ekspedere et barn i en butik. Det er ikke et krav, at den voksne skal have barnet på tomandshånd.

Frivillig: Er en person som gennem sin tilknytning til Sammen Om Slagelse arbejder frivilligt ud fra Sammen Om Slagelses principper og formål, og som i denne sammenhæng kommer i kontakt med børn.

Grooming: Er et overgreb mod børn, som omfatter tilfælde, hvor en voksen gradvis opbygger et tillidsforhold til et barn, typisk via internet-chat eller mobiltelefoni, hvor krænkeren bruger manipulation til at nedbryde barnets grænser med henblik på senere at begå overgreb mod barnet.

Krænker: En krænker er ikke per definition pædofil, men kan være en person, som seksualiserer sine egne behov for nærhed og kontakt.

Medarbejder: Defineres i denne sammenhæng som en person som i led af sin ansættelseskontrakt med Sammen Om Slagelse kommer i kontakt med børn uafhængig af, om det er i nationalt eller i internationalt sammenhæng.

Overgreb mod børn: Defineres som enhver form for fysisk, psykisk og seksuel vold, krænkelser, udnyttelse, vanrøgt eller forsømmelse, kommerciel eller anden udnyttelse af et barn og omfatter enhver handling, der resulterer i, at et barn lider eller er i fare for at lide overlast, eller har en skadelig påvirkning på barnets trivsel, værdighed eller mulighed for et sikkert liv og en sund udvikling frem til voksenalderen.

Omsorgssvigt: Der er tale om omsorgssvigt, når et barns basale behov for ernæring, kærlighed, tryghed, beskyttelse og stimulation ikke opfyldes. Omsorgssvigten kan være passivt eller aktivt, fysisk eller psykisk.

Pædofili/pædofil: Der er tale om pædofili, hvis man ser børn som seksuelle objekter. En pædofil er en voksen, der har en vedvarende seksuel præference for børn. En pædofil er tiltrukket af miljøer, hvor børn og unge færdes, men har ikke nødvendigvis egentlig seksuel aktivitet som hensigt.

Samarbejdspartner: Er en person, virksomhed, organisation el.lign., som man har et samarbejde med, og som er en aktør, som tager del i en af Sammen Om Slagelses aktiviteter, projekter eller programmer. Der kan være tale om en ekstern konsulent, en leverandør, en gæst, en privat, kommunal eller offentlig samarbejdspartner, som i denne sammenhæng kommer i kontakt med børn.

Seksuelt overgreb mod børn: Et overgreb mod et barn finder sted, når barnets integritet og grænser overskrides. Det gælder også, når barnet inddrages i seksuelle aktiviteter, som det udviklingsmæssigt ikke er i stand til at forstå, og som det derfor heller ikke kan sige ja eller nej til. Det seksuelle overgreb sker ofte i forbindelse med en ubalance i forholdet mellem barnet og en voksen eller et andet barn, hvor krænkeren udnytter barnets tillid, afhængighed eller egen magtposition. Når man taler om seksuelle overgreb, kan der være tale om følgende:

- Verbal overgreb: Det kan dreje sig om stødende udtalelser om et barns krop, f.eks. at omtale en piges bryster med nedladende ord. Eller krænke ved brug af sjofelt sprog.
- Psykisk overgreb: En situation, hvor et barn eller en ung presses til at deltage i aktiviteter eller 'lege', hvor vedkommendes seksuelle grænser overskrides, er en psykisk krænkelse. F.eks. ved at man lader barnet overvære seksuelle handlinger. Der behøver ikke være direkte seksuel kontakt, for at der er tale om en psykisk krænkelse. At tage pornografiske billeder af børn til eget brug eller til distribuering f.eks. via internettet er også et overgreb. Eller at vise barnet pornografisk materiale, fortælle barnet om sine seksuelle fantasier, blotte sig for barnet.
- Fysisk overgreb: Dækker over alt fra at tvinge sig ret til at røre ved et barn eller tvinge et barn til at røre og til at have egentlig seksuelt samkvem.

Tvangsægteskab: Er et arrangeret ægteskab, hvor den ene eller begge parter tvinges (uden deres fri og fulde samtykke) til ægteskab af forældre eller familien ved brug af vold, trusler og andre former for utilbørligt pres.

Udsatte børn: Der er mange forhold, som kan bevirke, at et barn er udsat. Man kan tale om, at børn er udsatte, f.eks. når de kommer fra familier, der er præget af økonomiske, psykiske, sundhedsmæssige og/eller sociale vanskeligheder. Det kan være børn, der er udsat for mange skoleskift eller for mobning i skolen. Eller børn der har vanskelige livsbetingelser eller problemer, fordi de kommer fra krigs- og konfliktområder, uledsagede børn, børn som har

været på flugt, har akutte problemer pga. dødsfald, skilsmisse eller lignende. Det kan også være børn, hvis særlige behov relaterer sig til et handicap eller lidelser af fysisk eller psykisk art. Det kan være børn med vanskeligheder i forhold til deres udvikling, sprog, motorik, adfærd, trivsel og/eller kontakt.

Vold mod børn: Vold er en handling eller trussel, der uanset formålet kan krænke barnets integritet, som skræmmer, smerter eller skader barnet. Vold kan have samme effekt på barnet, der overværer eller overhører voldelig handling, som rettes mod andre. Volden kan være en bevidst handling eller en handling, der sker i affekt. Uanset typen af vold barnet udsættes for, så er der tale om en adfærd, som er ødelæggende for eller forhindrer udviklingen af et positivt selvbillede hos barnet. Enhver form for vold bringer barnets udvikling og sundhed i fare.

Fysisk vold: Er at blive udsat for kropslig smerte, slag, spark, skub, brændemærkning, skoldning, kvælertag eller anden form for straf, hvor barnet rammes direkte på kroppen. Det kan også være en voldsom rystelse af et spædbarn, som kan medføre hjerneskader.

Psykisk vold: Kan være følelsesmæssig afvisning, trusler om at blive forladt, trusler om straf og indespærring. Det er også psykisk vold at overvære eller vokse op med vold over for sine nære omsorgspersoner, som f.eks. at far slår mor. Eller at blive udsat for nedværdigende behandling og voldsom skæld ud eller at få sine ting ødelagt. Psykisk vold kan også være omfattende omsorgssvigt, hvor barnets grundlæggende behov ikke tilgodeses.

Hvad siger loven om seksuelt overgreb mod børn og unge?

Selvom reglerne virker indlysende for de fleste, kan det være en god idé at kende dem, når man arbejder med eller har kontakt med børn og unge. Ifølge straffeloven er det strafbart at:

- Have samleje eller anden kønslig omgang med et barn under 15 år.
- Have sex eller anden kønslig omgang med en person under 18 år, hvis personen er betroet en "til opdragelse", eller hvis det seksuelle forhold skyldes groft misbrug af alder og erfaring. "Betroet til opdragelse" indbefatter også frivillige i foreninger.
- Blufærdighedskrænkelse af et barn.

Bilag C - Risikovurdering i forbindelse med beskyttelse af børn

August 2021

Målgruppen for dette dokument er primært frivillige ledere, som skal iværksætte en ny aktivitet, hvor børn indgår.

Sammen Om Slagelse ønsker at beskytte børn og sikre forebyggelse af overgreb mod børn. Derfor organiserer vi os, så vi sikrer, at arbejdsgange, samværsformer, viden og værktøjer bidrager til at forebygge og beskytte børn mod overgreb. En risikoanalyse kan være med til at afgøre, hvordan vi skal organisere vores tilbud/aktiviteter. Det hjælper at sætte ind de rigtige steder, bruge det rigtige værktøj og retningslinjer, hvor der er identificeret en risiko. Der er fire faser, når vi skal udarbejde en risikoanalyse:

Identifikation af risici

Vi skal identificere, hvad der kan gå galt i aktiviteten, det vil sige hvilke største risici der er for, at der forekommer overgreb mod børn. En metode er at foretage en brainstorm. Her er formålet at identificere risici uden at diskutere eller vurdere dem. Følgende spørgsmål kan bruges som inspiration til at identificere risici for, at overgreb mod børn forekommer i en Sammen Om Slagelse-aktivitet eller -projekt.

- Er børn og unge potentielle deltagere eller målgruppen i aktiviteten?
- Er der særlige udsatte børn, som deltager i aktiviteten (f.eks. børn med handicap, børn uden forældre/værger mv)?
- Kan der i aktiviteten forekomme direkte kontakt med børn?
- Hvem af vores frivillige/ansatte er primært i kontakt med børn i aktiviteten og i hvilket omfang?
- Hvilke krav stilles til de voksne, som er i direkte kontakt med børn?
- Hvilken træning og kurser skal de voksne have for at varetage beskyttelse af børn?
- Er der andre særlige områder, vi skal være opmærksomme på?
- Hvordan er de fysiske rammer, som aktiviteten foregår under?

Vurdering af risici

Når brainstormen er gennemført, og man har et billede af de forskellige risici, skal man vurdere, hvor ofte risikoen kan forekomme og de potentielle konsekvenser for børnene. Denne vurdering inddeles i to dimensioner: sandsynlighed og konsekvens.

Sandsynlighed

Hvor sandsynligt er det, at overgreb mod børn kan forekomme? Hver risiko kan rangeres i en af tre kategorier:

Høj sandsynlighed: Risikoen er til stede meget ofte. Mellem: Når risikoen kan forekomme indimellem.

Lav sandsynlighed: Kan forekomme sjældent.

Konsekvens

Hvilke potentielle konsekvenser har de forskellige risici for børnene, for aktiviteten/projektet og organisationen som helhed? De rangeres i følgende tre kategorier:

Høj konsekvens: Der begås et eller flere alvorlige strafbare overgreb mod et eller flere børn.

Medium konsekvens: Der begås strafbart overgreb mod børn.

Lav konsekvens: Der begås overgreb, som ikke er strafbart (se Bilag B om definitioner).

Kategorier af risici

Sandsynlighed	Stor	Ofte forekommende	Kritisk
	Lav	Lav	Vanskelig
		Lav	Stor
		Konsekvens	

Når man har besluttet sandsynligheden og konsekvenserne af de enkelte risici, kan man placere dem i et skema som nedenfor, hvis det giver én et bedre overblik over de forskellige risici.

De fire områder i skemaet definerer forskellige kategorier af risici, som kræver forskellige tilgange:

Kritiske risici: Er større risici, der vil forekomme med stor sandsynlighed og kan have alvorlige konsekvenser for børnene. Det bør overvejes, om aktiviteten etableres. Nærmeste leder skal involveres.

Vanskelige risici: Der er lille sandsynlighed for, at de forekommer, men kan have alvorlige konsekvenser for børnene. Risici er vanskelige at administrere, og der skal være skærpet opmærksomhed om organisering af aktiviteten. Søg sparring hos din leder.

Ofte forekommende risici: De er almindelige og forekommer hyppigt. For at reducere risici skal aktiviteten organiseres efter Sammen Om Slagelses regler for samvær med børn.

Lave risici: Har både lille sandsynlighed og lille konsekvens. For at sikre fortsat lav risiko skal aktiviteten organiseres efter Sammen Om Slagelses regler for samvær med børn.

Sæt gang i aktiviteten

Nu kender du risikobilledet for aktiviteten og kan vælge, hvilke skridt der skal tages for at sikre, at børnene i aktiviteten er beskyttet. Vurdering af risici skal foretages løbende og indgår derfor naturligt, når der gøres status på aktiviteten.

Bilag D - Indhentning af børneattest

August 2021

Til aktivitetsledere og bestyrelsen.

I Sammen Om Slagelse indhenter vi børneattest, når vi skal ansætte personer eller beskæftige frivillige, der har direkte kontakt med børn under 15 år, eller som har mulighed for at få direkte kontakt med børn under 15 år. Der er tale om en lovmæssig forpligtelse for Sammen Om Slagelse, som følger af Børneattestloven.

En børneattest er en særlig form for straffeattest, som udelukkende indeholder oplysninger om domme m.v. om visse seksualforbrydelser begået mod børn under 15 år. Børneattesten adskiller sig derudover fra den private og den offentlige straffeattest ved, at oplysningerne på en børneattest fremgår i længere tid. Virksomheder, myndigheder og foreninger er i mange situationer forpligtede til at indhente børneattester på medarbejdere og frivillige m.v., der har eller har mulighed for at opnå direkte kontakt med børn og unge under 15 år.

Vær opmærksom på, at før den frivillige kan starte i aktiviteten, skal der foreligge en godkendt børneattest. Det er derfor vigtigt, at den frivillige giver sit samtykke til at Sammen Om Slagelse indhenter børneattest på den pågældende.

Det er aktivitetslederens eller bestyrelsens ansvar, at der hentes børneattester på alle aktivitetens frivillige, der er i direkte kontakt med børn.¹

Det er ikke tilstrækkeligt, at den frivillige har fået indhentet børneattest hos anden organisation eller arbejdsgiver. Sammen Om Slagelse skal altid selv indhente børneattest for den pågældende.

I Sammen Om Slagelse fornyes børneattester i hvert lige år i 1. kvartal.

¹ Hvis der fx rekrutteres en ny aktivitetsleder er det bestyrelsens ansvar at der indhentes børneattester på aktivitetslederen. Herefter er det aktivitetslederen ansvar at der indhentes børneattester på den øvrige frivilligruppe i aktiviteten.

Procedurer for at indhente børneattest digitalt

Lederens eller afdelingens opgave er at henvise den frivillige til Det Centrale Kriminalregister og/eller dele en kopi af bekendtgørelse om indhentning af børneattest. I uddraget forklares kort, i hvilke tilfælde Rigspolitiet må videregive personfølsomme oplysninger.

Bekendtgørelsen kan findes [her](#).²

1. Den frivillige aktivitetsleder eller bestyrelse henviser, jf. ovenstående, den frivillige til bekendtgørelsen og indhentning af børneattester.
2. Den den/de frivillige gøres opmærksomme på, at der vil blive sendt en elektronisk samtykkeerklæring til deres digitale postkasse, hvilket skal godkendes inden for 14 dage. Ellers skal proceduren startes forfra. Det er nødvendigt, at den/de frivillige har accepteret post fra det offentlige.
3. Aktivitetslederen sørger herefter for at samle CPR-numre på den/de frivillige. Cpr-numre på den frivillige må ikke opbevares på hverken computer, tablets, telefon eller papir, efter du har indsendt til Sammen Om Slagelses landskontor. Evt. papirer med cpr-numre skal være låst inde og skal destrueres når cpr-numre er indsendt.
4. Aktivitetslederen videregiver navne og CPR-numrene til bestyrelsens børneattestansvarlig, og sletter derefter CPR-numrene fra eventuelle enheder.
5. Navn og CPR-numre på den/de frivillige videregives herefter elektronisk fra bestyrelsens børneattestansvarlig til Rigspolitiet, og samtidig registreres den/de frivillige i det interne register. Under den frivillige gemmes flg. oplysninger:
 - Fulde navn.
 - Fødseldato
 - E-mail (til at kunne kontakte ifm. indhentning af ny børneattest)
 - Dato for afsendt samtykkeerklæring til indhentning af børneattest.
 - Dato for modtaget børneattest.
 - Hvis børneattesten kommer retur uden anmærkninger, registreres det på den frivillige i det interne register, at der er modtaget en børneattest, og dermed slutter behandlingen.

Hvis børneattesten ikke går igennem fordi den frivillige ikke har godkendt samtykkeerklæringen i deres elektroniske postkasse, informeres både den frivillige og den aktivitetsansvarlige pr. e-mail om, at den frivillige ikke kan være frivillig førend en ny anmodning bliver uploadet, og der modtages en børneattest.

Hvis der modtages en børneattest med anmærkninger, informerer den børneattestansvarlige den aktivitetsansvarlige omgående, og den frivillige kontaktes med besked om, at han/hun ikke kan være frivillig i aktiviteter der relaterer sig til børn.

² <https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=144970>

Bilag E - Samtykke til foto og video

Hvad er formålet med dette samtykke?

For at kunne tage billeder af dig, som deltager eller frivillig i en aktivitet i Sammen Om Slagelse-sammenhæng og efterfølgende kunne offentliggøre billederne, har vi brug for dit samtykke.

Hvis du er forælder, og dine børn (under 18 år) deltager i en Sammen Om Slagelse-aktivitet, har vi også brug for dit samtykke til fotografering og offentliggørelse af billeder af dine børn.

Vi anbefaler desuden, at du som forælder og frivillig indhenter mundtligt tilsagn fra børnene, svarende til deres alder og udvikling.

Du kan til enhver tid trække dit samtykke tilbage, men allerede udgivne materialer kan ikke kaldes tilbage.

Hvad anvendes billederne til?

Sammen Om Slagelse anvender billeder af frivillige, familier og andre brugere i vores aktiviteter til at skabe opmærksomhed og omtale vedrørende Sammen Om Slagelses arbejde i eksempelvis offentlige medier, Sammen Om Slagelse-medier og til donorer. Det kan f.eks. være til en artikel i lokalavisen, hvor vi skal fortælle om vores arbejde, eller i en folder til frivillige eller et opslag på Facebook eller øvrige sociale medier, når vi skal synliggøre Sammen Om Slagelses aktiviteter.

Dit fulde navn:

Dine børns fulde navne:

Jeg giver hermed mit samtykke til, at følgende personer må fotograferes i Sammen Om Slagelsesammenhænge, og at billederne må offentliggøres:

Mig selv	Sæt kryds her ☐
Mine børn	Sæt kryds her ☐
Hele familien	Sæt kryds her ☐

Dato:

Underskrift:

Husk: Er forældrene skilt og/eller har fælles forældremyndighed, bør begge forældre give samtykke.

Bilag F - Tegn og signaler på overgreb

August 2021

Børns tegn og reaktioner er komplekse og flertydige. Generelt gælder det, at hvis et barns adfærd afviger fra, hvad du normalt kan forvente af et barn på et givent alderstrin, er der grund til at være særlig opmærksom på barnet. Børn, som har oplevet omsorgssvigt og mistrivsel, kan blive indadvendte, stille og isolere sig. De kan også blive udadvendte, aggressive og styrende. Hvis flere af reaktionerne optræder hos barnet på samme tid, kan det være tegn på, at noget er galt.

Dog er det vigtigt, at nedenstående ikke ses som en tjekliste, men derimod bruges til at skærpe opmærksomheden, når du oplever at være særlig bekymret for et barn. Hvis du ser flere af tegnene og er bekymret, så husk at dele din bekymring med dine medfrivillige. Hvis I er i tvivl om, I skal foretage en underretning, er det en god idé at læse vejledningen vedr. underretning (Bilag G).

Tegn på og signaler om vold

Fysiske tegn

- mærker efter slag
- brandmærker
- sår på kroppen
- mærker efter kvælningsforsøg
- knoglebrud
- symptomer på 'shaken baby-syndrom'
- hyppige skadestuebesøg
- psykosomatiske klager
- vanskeligheder ved kropslig kontakt og berøring
- søvnvanskeligheder.

Psykiske tegn

- tristhed
- indadvendthed
- ensomhedsfølelse
- isolation
- utryk tilknytning
- mistillid til voksne
- dissociation
- lav selvfølelse
- hjælpeløshed
- skyld og skamfølelse
- begyndende depression
- svært at løsrive fra forældre/eller for hurtig løsrivelse
- PTSD (Post Traumatisk Stress Syndrom).

Det er vigtigt at understrege at visse træk forbundet med autisme og andre psykiske handicap, godt kan associeres med nogle af de tegn man vil kunne forbinde med psykisk vold, uden at det nødvendigvis er relateret til psykisk vold.

Sociale og adfærdsmæssige tegn

- koncentrationsvanskeligheder
- leg hvor vold illustreres
- vanskeligheder med impulskontrol
- tab af kompetencer, indlæringsvanskeligheder
- udadreagerende adfærd
- følelse af frustration
- hyperaktivitet
- angst
- selvdestruktiv eller selvskadende adfærd
- udvikling af beskyttelsesstrategier
- vanskeligheder med at regulere følelser.

Tegn og signaler på at et barn kan have været udsat for seksuelle overgreb

Småbørn

Fysiske tegn

- rødmen, irritation omkring kønsorganer
- have svært ved at gå eller sidde
- mave- og fordøjelsesvanskeligheder
- klager over utilpashed
- ufrivillig vandladning eller afføring
- revner i mundvige, sår i munden
- synkebesvær, ubehag overfor bestemte fødevarer/konsistens
- usædvanlig kropslugt
- følger ikke normal vækstkurve
- smerte, kløe og udslæt omkring kønsorganer
- vaginal blødning fra kønsorganer
- blærebetændelse, skedekatar
- blod i underbukserne.

Psykiske tegn

- humørsvingninger
- tristhed
- angst
- uforklarlig gråd, skrigture
- mareridt, bange for at falde i søvn
- udvise ligegyldighed, robotlignende adfærd
- ensomhedsfølelse
- isolation
- reagerer ikke på opfordring på kontakt, trækker sig ind i sig selv
- mistillid til voksne
- utryk tilknytning
- dissociation
- ukritisk i kontakten til andre.

Sociale og adfærdsmæssige tegn

- ændring i adfærd
- seksualiseret adfærd
- overdreven/tvangspræget onani
- usædvanlig interesse i og viden om seksualitet ud over alders- og udviklingsmæssigt niveau
- koncentrationsvanskeligheder
- leg med dukker, hvor seksuelle aktiviteter illustreres
- regredierende adfærd
- udadreagerende, aggressiv adfærd
- hyperaktivitet
- følelse af frustration og vrede
- frygt for og modvilje mod bestemte personer eller steder
- umotiveret gråd
- koncentrationsvanskeligheder ift. leg og samvær med andre.
- tavshed
- påførsel af selvforskyldt smerte.

Mellemstore børn

Fysiske tegn

Mellemstore børn vil udvise de samme fysiske tegn og symptomer som småbørn. Herudover:

- psykosomatiske klager over smerter i underlivet, hovedpine, mavepine m.v.
- vanskeligheder med kropslig kontakt, berøring, manglende blufærdighed
- mangelfuld eller overdreven personlig hygiejne.

Psyriske tegn

- lav selvfølelse
- magtesløshed
- apati
- skyldfølelse
- skamfølelse
- begyndende depression
- indadvendthed

Sociale og adfærdsmæssige tegn

- indlæringsvanskeligheder, manglende koncentration
- udvise voksen seksuel
- påfaldende påklædning
- begyndende selvdestruktiv adfærd
- tab af kompetencer
- begyndende udvikling af beskyttelsesstrategier
- mobning
- begyndende selvmordstanker.

Teenagere

Fysiske tegn

Teenagere vil udvise de samme tegn og symptomer som småbørn og mellemstore børn.

Herudover:

- tidlig seksuel aktivitet
- tidlig graviditet og abort
- forsøg på at tilbageholde fysisk udvikling.

Psyriske tegn

- depression
- mistillid til andre
- manglende identitetsfølelse
- forvirret om kønsidentitet
- forøget skyld- og skamfølelse.

Sociale og adfærdsræssige tegn

- selvskadende adfærd, cutting, selvmordstanker og -forsøg
- spiseforstyrrelser
- alkohol og stofmisbrug
- udvise pseudomodenhed
- hemmelighedsfulde, skamfulde
- udvikling af specielt kropssprog, kropsholdning, gangart m.v.

Bilag G - Vejledning om underretningspligt

August 2021

Hvad er en underretning?

En underretning er helt konkret en besked til kommunen givet videre i brevform, via mail, via et telefonopkald eller ved personligt fremmøde. Beskeden har til formål at informere kommunen om, at et barn, som du har kendskab til, har behov for hjælp. Der er ingen formelle krav til, hvordan en underretning skal være.

Uddrag af Serviceloven om underretningspligt

§ 154 "Den, der får kendskab til, at et barn eller en ung under 18 år fra forældres eller andre opdrageres side udsættes for vanrøgt eller nedværdigende behandling eller lever under forhold, der bringer dets sundhed eller udvikling i fare, har pligt til at underrette kommunen."

§153 "Personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv, skal underrette kommunen, hvis de under udøvelse af tjenesten eller hvervet får kendskab til eller grund til at antage

- at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte
- at et barn umiddelbart efter fødslen kan have behov for særlig støtte på grund af de vordende forældres forhold eller
- at et barn eller ung under 18 år har været udsat for vold eller andre overgreb."

Hvornår har man underretningspligt?

Alle borgere i Danmark er omfattet af den almindelige underretningspligt. Det betyder, at hvis du er frivillig i Sammen Om Slagelses sociale aktiviteter, er du omfattet af den almindelige underretningspligt. Det gælder også, selvom du i dit professionelle virke eller er i en ansættelse, hvor du er omfattet af den skærpede underretningspligt.

Derudover er der den skærpede underretningspligt, som gælder for værger, ansatte fagpersoner, offentlige ansatte, eller hvis man varetager opgaver på vegne af det offentlige. Det gælder f.eks. alle ansatte i Sammen Om Slagelses asyldeling.

Den almindelige underretningspligt

Den er gældende, når et barn bliver udsat for vold eller seksuelle overgreb, når der ikke bliver taget vare på barnets basale behov (for mad, søvn, opmærksomhed mm.), eller at barnet ofte bliver talt til og behandlet på en nedværdigende måde. Denne underretning skal baseres på egne konkrete observationer og ikke blot formodninger eller oplysninger fra anden hånd.

Den skærpede underretningspligt

Den adskiller sig fra den almindelige underretningspligt ved, at underretningerne udelukkende kan være baseret på formodninger og oplysninger fra anden hånd.

Hvad skal du gøre, når du overvejer at gå videre med en underretning?

Ring til politiet, hvis du er vidne til vold eller seksuelt misbrug, da disse er strafbare forhold, og akut hjælp kan være nødvendig.

- Prøv at være konkret og beskrive, hvad du ved, hvad du har hørt, og hvad du antager.
- Start med at skrive dine iagttagelser ned. Hvem er det? Hvad har du set og hørt? Hvor tit? Hvornår? Og i hvilke situationer?
- Tal med din nærmeste leder, sammen kan I vurdere, om I har pligt til at underrette i det pågældende tilfælde.
- Opsøg eventuel rådgivning hos fagpersoner i kommunen.
- Vurder truslen mod barnet. Er den akut, så ring til politiet.
- Tag barnets signaler alvorligt.
- Tænk på, at en underretning kan være en hjælp til en familie, som ikke selv har ressourcerne til at søge den.
- Tal med forældrene/værgen til barnet, hvis de ikke er direkte årsager til underretningen.

Hvilke skridt bør du tage, før du underretter kommunen?

Sammen Om Slagelse anbefaler som en hovedregel, at familien, som sagen drejer sig om, orienteres om jeres bekymring. Men hvis der er mistanke eller viden om vold og seksuelle overgreb begået af forældrene, må man ikke orientere forældrene.

Det er altså som regel væsentligt at være i kontakt med forældrene eller eventuel værge, før du henvender dig til kommunen. Det er bedst, at der altid er en leder til stede ved dette møde, og at I deltager to personer. Du kan tale med forældrene om dine iagttagelser og høre deres forståelse af situationen, og hvad de mener, der kan gøres. I alle tilfælde går underretningspligten forud for tavshedspligten, og barnets tarv er altid i centrum. Du kan få mere at vide om den svære samtale med forældrene i bilag H.

Forældrenes eventuelle bemærkninger kan tilføjes underretningen. De bør orienteres om underretningen, og I kan gøre det klart, at I anser den som en omsorg for barnet og en mulighed for familien til at få den støtte, der er behov for.

Hvad sker der, når du har afleveret underretningen?

Kommunen skal senest 24 timer efter modtagelse af en underretning vurdere, om der er grundlag for at handle akut. Hvis der er et øjeblikkeligt behov, vil hjælpen blive iværksat med det samme. Hvis ikke vil kommunen ved almindelig sagsbehandling undersøge, om der er

brug for hjælp til barnet og familien. Når du underretter kommunen, bliver du ikke part i sagen, og du kan ikke klage over de skridt, som kommunen vælger at foretage eller ikke at foretage. En underretning medfører ikke, at kommunen bliver forpligtet til at handle. Du har dog ret til at få en skriftlig kvittering fra kommunen for modtagelsen af underretningen. Du har mulighed for at være anonym, når du underretter.

Reagerer kommunen ikke, eller vurderer du, at den igangsatte foranstaltning ikke er tilstrækkelig, har du mulighed for at underrette Ankestyrelsen, som så vurderer, om kommunen gør det nødvendige.

Bilag H - Den svære samtale med forældre

August 2021

Hjælp til den svære samtale med forældre

– når du foretager en underretning

Almindeligvis for karakteren af de aktiviteter vi udøver i Sammen Om Slagelse, er det heldigvis sjældent, at frivillige må foretage underretninger til kommunen, fordi vi oplever alvorlig mistrivsel eller overgreb på børn. Men hvis man en dag står i den situation, hvor det er nødvendigt, har vi udarbejdet denne vejledning som et værktøj til, hvordan man bedst muligt orienterer forældre om, at der foretages en underretning.

Det er samtidig en procedurebeskrivelse, som vi anbefaler, at man gennemgår, gerne med sin leder i Sammen Om Slagelse, inden man tager en samtale med forældre om, at der bliver foretaget en underretning til kommunen.

Når man som frivillig har taget beslutning om at foretage en underretning, fordi man er bekymret for et barn, kan man stå med mange tvivlsspørgsmål. Ofte har man, inden beslutningen, forsøgt at gå i dialog med forældrene om sin bekymring, men har ikke set forbedringer af barnets situation, hvis underretningen er forbundet med generel mistrivsel hos barnet. Ofte har man også på dette tidspunkt talt om sin bekymring med sin aktivitetsleder eller andre frivillige, som kender familien – og er sammen nået til beslutningen om, at det er rigtigt at underrette.

Skal forældre altid orienteres om, at du foretager en underretning?

Sammen Om Slagelse anbefaler, at man som hovedregel orienterer den familie, som sagen drejer sig om. Undtagelsen er, hvis der er tale om strafbare forhold (f.eks. vold eller seksuelt misbrug). Så skal politiet og de sociale myndigheder kontaktes med det samme.

Hvis underretningen foretages på baggrund af generel mistrivsel hos barnet, anbefaler vi, at forældrene som udgangspunkt orienteres. Dette af etiske årsager og af hensyn til den fremtidige relation med forældrene. For at bevare relationen er det vigtigt, at forældrene bliver orienteret om din bekymring, inden den videregives til de sociale myndigheder.

Hvordan forbereder man sig til samtalen med forældre?

Hvis man HAR taget beslutningen om at foretage en underretning – hvad er så næste skridt?

Overvej, hvad du skal have sagt, og hvordan du kan sige det på en respektfuld og samtidig tydelig måde.

Forbered dig grundigt blandt andet ved både at have noter med fra dine iagttagelser og kopi af underretningen. Vær tydelig med formålet med samtalen, som i dette tilfælde vil være at orientere forældrene om din beslutning om at foretage en underretning samt årsagen hertil.

Det praktiske vil også være en del af forberedelsen. Sammen Om Slagelse anbefaler, at I deltager to til samtalen, så I kan støtte hinanden før, under og efter samtalen. Det er vigtigt, at I er to, så man bagefter er to til at huske aftaler, tale om forældrenes reaktioner og dele sin egen oplevelse af samtalen.

Overvej tid og sted for samtalen. Afhold samtalen på en hverdag, hvor forældrene har mulighed for at komme i kontakt med offentlige instanser dagen efter. Forældrene kan nemlig have brug for at kontakte f.eks. den socialrådgiver, der har modtaget underretningen, eller andre offentlige nøglepersoner for familien. Derfor er det ikke anbefalelsesværdigt at afholde samtalen op til en weekend eller helligdag, hvor kommunen er lukket.

Overvej, hvor samtalen skal foregå. Find et lokale, hvor I kan sidde uforstyrret. Sørg som udgangspunkt for, at børn ikke er til stede i denne samtale, da det kan være voldsomt for et barn at overvære forældrenes reaktioner.

Vær nærværende under hele samtalen. Sluk mobiltelefoner og find gerne et lokale på en neutral grund. Dvs. ikke i dit eller i forældrenes hjem. Afsæt rigelig tid, så der er plads til at tale tingene ordentlig igennem. Hvis du vurderer, at det i den aktuelle situation vil hjælpe forældrene, så kan du opfordre til, at de tager en person med, som de har tillid til. Det kan være godt for forældrene at have et sæt ekstra øjne og ører med, så forældrene har mulighed for at tale samtalen igennem bagefter med en tredjepart.

Hvad skal man være opmærksom på under selve samtalen?

Det kan være en god idé at indlede samtalen med at fortælle alt det gode, du ser i deres barn og i dem som forældre, så de føler sig anerkendt for det, de kan, og at de hører, at du drager omsorg for deres barn (og dem som forældre).

Herefter kan du fortælle, at der alligevel er nogle forhold, som du/I er bekymrede over, og at du derfor ønsker at dele din bekymring med andre – dvs. foretage en underretning til kommunen – så de som forældre kan få mere støtte, end I kan give som frivillige i Sammen Om Slagelse.

Forældrene har som udgangspunkt krav på at vide, hvordan du opfatter barnet, og hvad du skriver til kommunen. Derfor er det en god idé, at der afsættes tid til, at de kan læse underretningen igennem, så I kan gennemgå den sammen.

Forældrene informeres om dine iagttagelser, og du skal give dig god tid til at lytte og høre deres forståelse af situationen. Det er vigtigt, at du bliver på din egen banehalvdel, fortæller om dine iagttagelser og undlader fortolkninger og at tillægge forældrene motiver eller skylden.

Deres eventuelle bemærkninger kan tilføjes underretningen – gør det gerne klart, at I anser underretningen som en omsorg for barnet og en mulighed for, at familien kan få den støtte, de har behov for.

Vis interesse og respekt for forældrenes synspunkter og reaktioner, men fasthold også dine egne observationer og pligten til at underrette kommunen. Vær fast på sagen, men blød på personen.

Hvis du synes, samtalen kører af sporet eller kører i ring, så sig til og hold evt. en pause. Du skal ikke tage eneansvaret for samtalen, men involver gerne din leder eller en anden frivillig, som kan hjælpe med at afslutte samtalen.

Indgå en afsluttende aftale. Sørg for at have en aftale til sidst, der klarlægger, hvem der gør hvad og hvornår. Det skaber tryghed for forældrene at vide, hvad der skal ske og hvornår. Tjek gerne, at I har samme forståelse af aftalen.

Giv forældrene en kopi af underretningen samtidig med, at du sender den til kommunen.

Hvad skal man være opmærksom på efter samtalen?

Efter samtalen er det en god idé at få samtalen talt igennem med din leder. Kontakt også gerne din fagkonsulent/koordinator for yderligere sparring og opfølgning på samtalen. Der kan f.eks. være behov for sparring i forhold til familiens fortsatte deltagelse i aktiviteten m.m.

Du kan efter samtalen høre forældrene, om de har lyst til, at I mødes nogle uger senere til en kop kaffe og lidt snak, så de oplever, at du som frivillig stadig drager omsorg for dem.